

بنیاد فرهنگ

ژوهش علمی

کاربرنای آن در گردشگری

تألیف

دکتر لعیا الفت

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی

دکتر رضا جلالی

عضو هیئت علمی دانشگاه خلیج فارس

محسن حجازی

سروشناهه	- الفت، علیا، ۱۴۳۷
عنوان و نام پدیدآور	- پژوهش عملیاتی، کاربردهای آن در گردشگری/ تألیف لعیا الفت، رضا جلالی، محسن حجازی.
مشخصات نشر	- تهران: مهکامه، ۱۳۹۹
مشخصات ظاهري	- ۹۷۸-۶۲۲-۷۲۳۹۳۱-۷
شابک	- ۳۶۰ ص.
وضعیت فهرست نویسی	- فیبا
یادداشت	- کتابنامه: ص. ۳۵۹-۳۶۰
موضوع	- برنامه‌ریزی خطی -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	- Linear programming -- Study and teaching (Higher)
موضوع	- برنامه‌ریزی خطی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	- Linear programming -- Examinations, questions, etc (Higher)
موضوع	- تحقیق عملیاتی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	- Operations research -- Study and teaching (Higher)
موضوع	- تحقیق عملیاتی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	- Operations research -- Examinations, questions, etc (Higher)
شامله افق	- جلالی، رضا -
شناسا: سزوده	- حجازی، محسن -
رده‌بندی کیگره	- ۵۱۹/۷۲
رده‌بندی دیجیت	- ۷۳۳۱۲۱۰
شماره کتابشناسی ملی	-

نام کتاب: پژوهش عملیاتی، تألیفی آن: ر. گردشگری
تألیف: علیا الفت، رضا جلالی و محسن حجازی

ناظر چاپ: بهزاد ربیعی فراهانی

طرح جلد: محمود رضا لطیفی

صفحه آراء: الوهاب

لیتوگرافی: نقش

چاپ و صحافی: اصلانی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

تیراز: ۳۰۰

قیمت: ۵۸۰.۰۰۰ ریال

شماره شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۲۳۹۳۱-۷

مراکز پخش: ۱- تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، نرسیده به ۱۱۵ تراز، کوچه انوری، پلاک ۸، طبقه دوم، نشر و پخش مهکامه

تلفن: ۰۹۱۲۳۹۷۴۰۲۱-۶۶۴۸۸۲۰۳-۶۶۴۹۷۰۵۰ فکس: ۰۹۱۵۰۱-۶۶۴۸۸۲۰۳

۲- تهران، میدان انقلاب، ابتدای خیابان ۱۲ فروردین، پلاک ۳۲۰، ک بغر، سی، های دانش

تلفن: ۶۶۴۶۰۵۴۵

پست الکترونیکی:

en_mahkame@yahoo.com

www.mahkameh.com

نمايندگي هاي شهرستان:

۱- اهواز: خیابان حافظ، بین سیروس و نادری، کتابفروشی رشد، تلفن: ۰۶۱ (۳۲۲۱۷۰۰۰-۳)

۲- مشهد: خیابان سعدی، پاساز مهتاب، کتابفروشی درخشش، تلفن: ۰۵۱ (۳۲۲۵۱۹۲۳)

۳- اصفهان: میدان شهداء، خیابان کاوه، بعد از میدان ۲۵ آبان، کوی ولی عصر، پلاک ۴۱۹

پخش کتاب کیمیا، تلفن: ۰۳۱ (۳۴۴۸۰۲۸۵) ، موبایل: ۹۱۳۲۶۵۹۷۷۱

۴- یزد: خیابان فرجخی، جنب مجتمع ستاره، کتابفروشی فدک، تلفن: ۰۳۵ (۳۶۲۲۷۴۷۵)

۵- شیراز: خیابان ملاصدرا، نیش خیلی، کتابفروشی خوارزمی، تلفن: ۰۷۱ (۳۶۴۷۳۷۷۱)

۶- تبریز: فلکه دانشگاه، ابتدای خیابان دانشگاه، کتابفروشی علامه، تلفن: ۰۴۱ (۳۳۳۴۱۶۶۹)

آدرس کanal انتشارات مهکامه: telegram.me/mahkamepublisher

فهرست مطالب

۹.....	فصل ۱ / آشنایی با مقاهیم برنامه‌ریزی خطی و مدل‌سازی
۱۰.....	۱.۱ مقدمه
۱۱.....	۱.۲ تعریف برنامه‌ریزی خطی
۱۱.....	۱.۳ فرضت ب برنامه‌ریزی خطی
۱۳.....	۱.۴ ارض تناسب
۱۳.....	۱.۵ فرض ج پذیری
۱۴.....	۱.۶ فرض بشیذی
۱۴.....	۱.۷ فرض معین بود
۱۵.....	۱.۸ مدل‌سازی برنامه‌ریزی خطی
۱۵.....	۱.۹ گام اول: تعریف متغیرها و تابع هدف
۱۵.....	۱.۱۰ گام دوم: تعریف تابع هدف
۱۶.....	۱.۱۱ گام سوم: تعریف محدودیت‌های مسئله
۱۶.....	۱.۱۲ مثال‌هایی از مدل‌سازی
۱۶.....	۱.۱۳ خلاصه فصل اول
۳۳.....	۱.۱۴ سوالات تستی
۳۳.....	۱.۱۵ تمرینات پایان فصل
۳۶.....	فصل ۲ / حل ترسیمی برنامه‌ریزی خطی
۴۱.....	۲.۱ مقدمه
۴۳.....	۲.۲ روش ترسیمی
۴۴.....	۲.۳ منطقه موجه در برنامه‌ریزی خطی
۵۱.....	۲.۴ انواع محدودیت‌ها در مسئله برنامه‌ریزی خطی
۵۱.....	۲.۴.۱ محدودیت مؤثر
۵۲.....	۲.۴.۲ محدودیت رائد
۵۳.....	۲.۴.۳ محدودیت الزام‌آور
۵۴.....	۲.۴.۴ محدودیت غیرالزام‌آور
۵۴.....	۲.۵.۱ حالات‌های خاص در مدل برنامه‌ریزی خطی
۵۴.....	۲.۵.۲ جواب بهینه چندگانه
۵۵.....	۲.۵.۳ مسئله تهیگن
۵۷.....	۲.۵.۴ منطقه موجه نامحدود
۶۰.....	۲.۵.۵ عدم جواب موجه
۶۱.....	۲.۶ خلاصه فصل دوم

۶۱	۷.۲ سوالات تستی
۶۴	۸.۲ تمرینات پایان فصل
۶۷	فصل ۳ / روش سیمپلکس
۶۹	۱.۳ مقدمه
۷۰	۲.۳ فرم استاندارد مدل برنامه‌ریزی خطی
۷۰	۱.۲.۳ محدودیت‌ها
۷۲	۲.۲.۳ متغیرها
۷۲	۳.۲.۳ تابع هدف
۷۴	۱.۳ بندول سیمپلکس
۷۵	۴.۱ مسائل برنامه‌ریزی خطی با استفاده از روش سیمپلکس
۷۵	۴.۱.۱ مسأله برنامه‌ریزی خطی با محدودیت‌های کوچک‌تر مساوی
۸۲	۴.۱.۲ مسأله برنامه‌ریزی خطی با محدودیت‌های "بزرگ‌تر مساوی" و یا "مساوی"
۹۳	۴.۱.۳ مسأله برنامه‌ریزی خطی با متغیرهای آزاد در علامت
۹۶	۴.۲.۳ حالت‌های خارج در روش سیمپلکس
۹۶	۱.۵.۳ جواب / سینه چندگ
۹۹	۲.۵.۳ حالت تیهگز
۱۰۱	۳.۵.۳ حالت خاص منطقه محدود
۱۰۵	۴.۵.۳ حالت خاص عدم وجود جواب
۱۰۶	۳.۶ سوالات تستی
۱۰۹	۳.۷ تمرینات پایان فصل
۱۱۳	فصل ۴ / مسأله دوگان و تئوری ثانویه
۱۱۵	۱.۴ مقدمه
۱۱۵	۲.۴ چگونگی نوشتن مسأله ثانویه از روی مسأله اولیه
۱۲۲	۳.۴ روابط بین مسأله اولیه و ثانویه
۱۳۴	۴.۴ سیمپلکس ثانویه
۱۳۸	۴.۵ سوالات تستی
۱۴۲	۴.۶ تمرینات پایان فصل
۱۴۵	فصل ۵ / روابط بین جداول سیمپلکس
۱۴۷	۱.۵ مقدمه
۱۴۷	۲.۵ روابط بین جداول سیمپلکس
۱۵۷	۳.۵ تفسیر و تحلیل عناصر جدول سیمپلکس
۱۶۳	۴.۵ قیمت سایه
۱۶۴	۵.۵ سیمپلکس تجدیدنظر شده
۱۷۲	۶.۵ سوالات تستی
۱۷۶	۷.۵ تمرینات پایان فصل

۱۷۹	فصل ۶ / تحلیل حساسیت و برنامه‌ریزی پارامتری
۱۸۱	۱. مقدمه
۱۸۱	۲. تحلیل حساسیت با استفاده از شیوه ترسیمی
۱۸۲	۳. تحلیل حساسیت اعداد سمت راست (b_i ها) با استفاده از روش ترسیمی
۱۸۷	۴. تحلیل حساسیت ضرایبتابع هدف (C_j) با استفاده از روش ترسیمی
۱۸۹	۵. اضافه شدن محدودیت جدید
۱۹۲	۶. تحلیل حساسیت با استفاده از روش سیمپلکس
۱۹۴	۷. تحلیل حساسیت اعداد سمت راست محدودیت‌ها (b_i)
۱۹۸	۸. تحلیل حساسیت ضرایبتابع هدف (C_j)
۲۰۵	۹. سیل حساسیت ضرایب متغیرهای تصمیم در محدودیتها (ضرایب فنی یا a_{ij})
۲۱۱	۱۰. اضافه شدن محدودیت جدید
۲۱۴	۱۱. اضافه شدن متیر جدید
۲۱۶	۱۲. استفاده از تکرر تابو در تحلیل حساسیت
۲۱۸	۱۳. استفاده از قانون درجه در تحلیل حساسیت
۲۲۴	۱۴. برنامه‌ریزی پارامتریک
۲۲۵	۱۵. برنامه‌ریزی پارامتریک b_i
۲۲۸	۱۶. برنامه‌ریزی پارامتریک ضرایبتابع هدف
۲۳۳	۱۷. برنامه‌ریزی پارامتریک همزمان با C_j
۲۳۶	۱۸. سوالات تستی
۲۴۰	۱۹. تمرینات پایان فصل
۲۴۳	فصل ۷ / حمل و نقل
۲۴۵	۱. مقدمه
۲۴۵	۲. مدل حمل و نقل
۲۵۱	۳. روش‌های پیدا کردن جواب موجه اولیه
۲۵۱	۴. روش گوشش شمال غربی
۲۵۶	۵. روش حداقل سطر
۲۵۹	۶. روش حداقل ستون
۲۶۲	۷. روش حداقل هزینه
۲۶۵	۸. روش تخمین و گل
۲۶۹	۹. روش‌های بهبود جواب و باقتن جواب بهینه مدل حمل و نقل
۲۷۰	۱۰. روش پله‌سنگ
۲۷۴	۱۱. روش توزیع تعديل شده (MODI) یا روش مضارب
۲۸۰	۱۲. تحلیل حساسیت در مدل حمل و نقل
۲۸۱	۱۳. تحلیل حساسیت ضرایبتابع هدف
۲۸۳	۱۴. تحلیل حساسیت عرضه و تقاضا

امروزه صنعت گردشگری به عنوان یکی از حوزه‌های مهم، نقش بسزایی در توسعه اقتصادی کشورها در سطح جهان داشته است و سهم آن در فعالیت‌های اقتصادی افزایشی قابل توجه بوده است. در کشور ما نیز به دلیل وجود جاذبه‌های گوناگون، گردشگری یکی از مهم‌ترین فرصت‌ها برای رشد اقتصادی، اشتغال‌زایی و افزایش درآمد ملی می‌باشد. رشد این صنعت در کشور نیازمند سیاست‌گذاری مناسب و برنامه‌ریزی دقیق است. قطعاً اهل تیرگذار، بسیارند اما از به کار گیری روش‌های مقتضی و ابزارهای گوناگون جهت تصمیم‌گیری کهک در سطوح مختلف تصمیم‌گیری در این حوزه، نیز نباید غفلت نمود. یکی از رویدادهایی که به تصمیم‌گیری بهتر در حوزه گردشگری، بخصوص برخی از سطوح آن، می‌تواند باشد کند، تحقیق در عملیات است. این کتاب نیز در همین راستا و در جهت معرفی اصول و مبانی برنامه‌ریزی خطی به عنوان یکی از پایه‌ای‌ترین مباحث تحقیق در عملیات و شیوه‌های به کار گیری آن در جهت حل مسائل مرتبط در رشته گردشگری در نه فصل به شرح زیر برداشته شده است:

- » **فصل اول: اصول و مبانی برنامه‌ریزی خطی و شیوه مدل‌سازی** معرفی شده است.
- » **فصل دوم و سوم: به ترتیب روش حل ترسیمی و سیمپلکس** به عنوان دو روش دستیابی به جواب مدل برنامه‌ریزی خطی معرفی شده است.
- » **فصل چهارم: روابط بین جداول سیمپلکس** که می‌تواند در تجزیه و تحلیل نتایج کمک شایانی کند، بیان گردیده است.
- » **فصل پنجم: مسئله ثانویه و روش سیمپلکس** ثانویه با ذکر مثال‌های مختلف، معرفی شده است.
- » **فصل ششم: به شیوه‌های تحلیل حساسیت و همچنین معرفی برنامه‌ریزی پارامتریک** اشاره شده است.